

УДК 628.31

Гуровська О. В., Надольна І.П., Васильківський І. В. (Україна, Вінниця)

ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА ВОДОКОРИСТУВАННЯ НА ТЕРИТОРІЇ МІСТА ЯМПІЛЬ

Територію міста Ямпіль із загальної кількості жителів 11370 осіб перетинають з півночі на південь невеликі річки: Мурафа, Русава, які впадають в річку Дністер. Гідрогеологічна ситуація території дуже складна. Місто розташоване в межах західного схилу Українського кристалічного масиву. Водонесний горизонт є основним для централізованого водопостачання. Водовміщуючі породи – піщаники, гравеліти, конгломерати. Хімічний склад – гідрокарбонатний, сульфатний, хлоридний. На території міста Ямпіль розташовані шість артезіанських свердловин глибиною: 45 м, 28 м, 42 м, 42,5 м, 51 м і 60 м. Загальний об'єм споживання води становить 594,2 тис. м³ на рік, об'єм переданої води підприємствами, організаціям, комунальним господарством на поля зрошування, накопичувачі становить 335 тис. м³ на рік. Характеристика водокористування підприємств міста Ямпіль представлена в таблиці 1.

Таблиця 1 – Характеристика водокористування підприємств міста Ямпіль

№ п/п	Підприємство забруднювач	Об'єм використаної води, м ³ /міс.	Забруднюючі речовини у стічній воді
1	Хлібзавод	544,8	Хлориди, нітрити, залізо
2	Консервний завод	695,7	Хлориди, нітрити, завислі речовини
3	Молочний завод	776,9	Хлориди, нітрити, нітрати, залізо, фосфати, нафтопродукти.

Щорічно відбувається зменшення обсягів скиду стічних вод у поверхневі води внаслідок скорочення промислового виробництва, але при цьому частка забруднених стічних вод залишається високою: в 2011 р. – 57,3 %, в 2012 р. – 56,6 %, 2013 р. – 65 %. Частка стічних вод житлово-комунального господарства в загальному об'ємі відведених забруднених стічних вод складала: в 2011 р. – 84,2 %, в 2012 р. – 92,0 %, в 2013 р. – 87,4 %. Дані перевірки якісного складу стічних вод, які скидаються в річку Дністер приведені в таблиці 2.

Таблиця 2 – Дані перевірки за 2013 рік якісного складу стічних вод, які скидаються в р. Дністер

Забруднюючі речовини	Скид у річку Дністер			
	1 квартал, мг/дм ³	2 квартал, мг/дм ³	3 квартал, мг/дм ³	4 квартал, мг/дм ³
Завислі речовини	13,5	12,8	13,0	13,2
Азот амонійний	2,0	2,3	2,1	1,9
Азот нітритний	0,076	0,073	0,075	0,0069
Азот нітратний	7,73	7,74	7,60	7,73
Хлориди	253,8	248,5	254,7	242,5
Залізо	0,192	0,195	0,200	0,190
Сульфати	91,2	90,5	92,0	90,9

Основною проблемою збереження поверхневих вод на території міста Ямпіль і у Вінницькій області є дуже мала кількість побудованих очисних споруд каналізації та значна кількість полів фільтрації та невеликих вигребів. Практика відведення стічних вод на поля фільтрації створює додаткове навантаження на природні комплекси: є джерелом забруднення атмосферного повітря, ґрунтів, поверхневих та підземних вод. Більшість існуючих полів фільтрації експлуатуються тривалий час, роботи з їх відновлення чи реконструкції практично не проводились, тому зростає ймовірність аварійних забруднень ґрунтів та водних об'єктів.

Отже, в процесі експлуатації очисних споруд необхідно постійно аналізувати результати лабораторно-виробничого контролю якісного складу стічних вод для забезпечення найбільш високих техніко-економічних показників роботи споруд, удосконалення технологічних процесів, уточнення доз використання реагентів.